

Jelle (l) en John (r) in 1978

JOHN DE VOS VIJFENZESTIG

SAMENVATTING VAN DE OPENINGSSPEECH BIJ HET SYMPOSIUM
'MAN AMONG THE BEASTS' OP 1 OKTOBER 2012 IN LEIDEN

Medio december 2012 wordt John de Vos 65 jaar en kort daarvoor is hij officieel met pensioen gegaan als medewerker van Naturalis Biodiversity Center (ex NCB Naturalis, ex Nationaal Natuurhistorisch Museum NNM, ex Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie RMNH). Voor velen zal dat een vreemd idee zijn, en voor mijzelf – ik ken John intussen al veertig jaar – bijna confronterend. We ontmoetten elkaar toen ik tweedejaars was en John net aan zijn proefschrift was begonnen, op de tweede verdieping van Payenborgh, het voormalige Geologisch Instituut aan de Oude Gracht 320 in Leiden. Na zijn promotie en een kort intermezzo als biologiedocent aan het Goois Lyceum in Bussum begon John in Leiden, als conservator van de Duboiscollectie. Hij zat gehuisvest in een kantoor aan het einde van een eindeloos lange gang van het gebouw aan de Raamsteeg, met uitzicht op de Doezastraat en ik hoor hem nog verzuchten "Ach, het is maar een tijdelijke baan, ik moet de Duboiscollectie opruimen, in een kast stoppen, die daarna op slot draaien en de sleutel in de singel gooien". Of woorden van gelijke strekking. Toen een korte stilte, waarna hij vervolgde: "Ze zijn knettergek". Hij had gelijk, en of 'ze' nog steeds knettergek zijn laat ik even in het midden, maar zeker is dat hij de sleutel van de Duboiscollectie nooit in de gracht heeft gegooid. Godzijdank.

John startte zijn carrière als paleontoloog met eilandfauna's van de Middellandse Zee; hij promoveerde op een proefschrift over Pleistocene herten van het eiland Kreta dat onder de immer inspirerende leiding van dr Paul Sondaar tot stand kwam. Vanuit zijn positie in Leiden raakte John steeds meer betrokken bij drie onderzoekstrajecten: (1) eilandfauna's – niet alleen die van de Middellandse Zee, maar ook in Indonesië en de Filippijnen; (2) fossiele mensen – eerst Trinil maar later ook van andere Javaanse plekken, en zelfs met de hobbit heeft hij zich bemoeid (maar dat is dan ook eigenlijk een eilandsoort); en (3) de zoogdieren van de Noordzee. Die laatste kwamen erbij toen hij na de fusie van het RMNH met het voormalige Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie ook de bottenzolder van de collectie aan de Hooglandse Kerkgracht onder zijn hoede kreeg. En verder bemoeit John zich dolgraag met van alles en nog wat, van pterosauriërs tot sabeltandtijgers, Chinese nepdino's, de Mosasaurus, mammoeten, orang-utans en fabeldieren. Vaak trouwens als een enthousiast begeleider van studenten.

Het is daarom lastig om John in één steekwoord te karakteriseren. Maar als er één object is dat altijd centraal stond en staat, dan is dat de schuifmaat. De schuifmaat is de metafoor om John's werk mee samen te vatten. Zijn studie-

objecten moeten in de hand passen, hij moet er mee kunnen spelen, omdraaien, van alle kanten bekijken, wegleggen, weer oppakken, meten, wegen, ertegen tikken, eraan likken. Dat kan alleen met grote dingen: mammoetkiezen, hertenbotjes, mensenschedels. Groot moet het zijn. Wanneer ik met mijn jaarlijkse studentenexcursie naar Teylers Museum (waar hij ook aan verbonden is) door John wordt ontvangen, stelt hij zich stevast voor aan de groep met de volgende woorden: "Goeiemorgen, ik ben John de Vos en ik doe aan alles wat een wervelkolom had, en wat dood en groot is". Het kan maar duidelijk zijn: zodra een object onder een microscoop moet worden bestudeerd en met een pincetje of een natgelikt kwastje gehanteerd, dan is het voor John te klein. Het moet tussen een schuifmaat passen.

Groot dus. Dat is ook de bijdrage van John aan de paleontologie. Nu hij met pensioen is gegaan dringt zich de vraag op wat hij met zijn tijd gaat doen. Zijn voorlopige antwoord is heel duidelijk: "Pottenbakken, bloemschikken en aquarelleren. In die volgorde: eerst een potje bakken, dan de bloemetjes erin zetten en dan maak ik er daarna een schilderijtje van". We zullen dat nog even afwachten. Want ook een goed gevoel voor humor is John niet vreemd.

AUTEUR
JELLE REUMER